

FYLKESMANNEN
I ROGALAND

**FYLKESMANNENS MØTE FOR FAGLIG
ANSVARLIGE FOR VEDTAK I DET
PSYKISKE HELSEVERNET I
ROGALAND
2015**

22.09.2015

FYLKESMANNEN
I ROGALAND

Velkommen

Pål Iden
avdelingsdirektør/fylkeslege
Helse- og sosialavdelinga
Fylkesmannen i Rogaland

Program

12.10 – 13.00

Fylkesmannen v/ ass. avdelingsdirektør Åshild Vistnes van der Veen

- Presentasjon av Veileder for Fylkesmannens behandling av klage på tvangsbehandling - IS-2229**
- Informasjon til pårørende om vedtak.**
- Har pasienter som er tvangsinnlagte rett til fritt sykehusvalg?**

13.00 - Pause: Kaffe/te og frukt

13.15 - 14.30

Sivilombudsmannens forebyggingsenhet mot tortur og umenneskelig behandling ved frihetsberøvelse v/ kontorsjef Helga Fastrup Ervik og seniorrådgiver Kristina Baker Sole.

Veileder for håndtering av tvangsmedisineringsklager

- Veileder for Fylkesmannens behandling av klagesaker etter psykisk helsevernloven § 4-4
- IS-2229
- Utgitt 28.05.2015
- Lenke for nedlasting:

<https://helsedirektoratet.no/retningslinjer/veileder-for-fylkesmannens-behandling-av-klagesaker-etter-psykisk-helsevernloven-4-4>

Aktuelt lovverk

- **Europeiske menneskerettighetskonvensjonen (EMK)**
- **Forvaltningsloven**
- **Psykisk helsevernloven**
- **Psykisk helsevernforskriften**

Veileder for håndtering av tvangsmedisineringsklager

- **Veilederen kap 3 beskriver hvordan sykehuset skal håndtere klagen**

Klageberettiget

Klagens form

Klagefrist

Advokatbistand/representasjon

Oversendelse av sak til Fylkesmannen

Informasjon til pårørende om vedtak

Psykisk helsevernforskriften § 27 tredje ledd:

«Den underretning om vedtaket som skal gis etter reglene i forvaltningsloven § 27, skal gis både til pasienten og hans eller hennes nærmeste pårørende, med mindre pasienten motsetter seg dette.»

Vedtaksansvarlig overlege skal vurdere klagen først

- **Sykehuset skal vurdere klagen først**
- **Dersom Fylkesmannen mottar klagen direkte, skal vi varsle overlegen, slik at han kan vurdere klagen (kap 3.1.5)**
- **Hva anfører pasienten/pårørende – hva klages det på?**
- **Foreta de undersøkelser som klagen gir grunn til**

Hva kan vedtaksansvarlig overlege beslutte?

- **Avvises klagen (veilederen kap. 4.4.). Må også fatte vedtak om avvisning med klagerett til Fylkesmannen**
- **Oppheve eller endre eget vedtak**
- **Fastholde eget vedtak – saken sendes til Fylkesmannen**

Fylkesmannens behandling

**Rask igangsetting av klagebehandling –
behandles uten ugrunnet opphold**

**Først vurdere om klagen skal fremmes til
behandling eller om det foreligger mangler ved
klagen som medfører at den skal avvise**

Fylkesmannens vurdering av saken

- **Fylkesmannen må se til at alle formaliteter er i orden og at vedtaket har en begrunnelse som viser at vilkårene er til stede.**
- **Fylkesmannen vil innhente tilleggsopplysninger slik at man kan unngå at vedtak blir opphevet.**
- **Veilederen sier at eventuelle feil i vedtak må bli rettet opp i forbindelse med klagebehandlingen.**

Overprøvingen

**Kan prøve alle sider av saken og ta
hensyn til nye omstendigheter**

**Skal vurdere klagerens synspunkter, men
kan også ta opp andre forhold**

Prøve alle sider av saken

- **Er rett faktum lagt til grunn?**
- **Foreligger det brudd på saksbehandlingsreglene?**
- **Om det er benyttet rett lov og om loven er tolket rett?**
- **Om det har vært utøvd et forsvarlig skjønn?**

Resultat av behandlingen

- **Klager får ikke medhold – stadfestelse**
- **Vedtaket oppheves – saken sendes tilbake for ny behandling**

Et par særlige temaer

**Behandlingen skal være klart i
overensstemmelse med faglig anerkjent
psykiatrisk metode og forsvarlig klinisk
praksis**

- **Bruk av legemiddel utenfor indikasjon og maksimal dose**
- **Tabletter og depotinjeksjon**

Avsluttende helhetsvurdering

Veilederen sier at Fylkesmannen må vurdere om tvungen behandling er den klart beste løsningen for pasienten, selv om alle vilkårene er oppfylt

Momenter i en helhetsvurdering

- **Pasientens motstand**

Dersom pasientens yter stor verbal og fysisk motstand mot gjennomføringen av behandlingen, kan det være at den positive effekten ikke står i forhold til tvangsbruken som må utøves.

- **Behandlingsalliansen**

Det må vurderes hvordan den samlede tvangsbruken forventes å påvirke pasienten og samarbeidet fremover.

Momenter i en helhetsvurdering

- **Eventuelle forhåndserklæringer**

Pasientens syn når vedkommende er symptomfri må tas i betraktning.

- **Uenighet blant behandlere**

Hvilke oppfatninger har annet kvalifisert helsepersonell; uenigheter kan tale for større tilbakeholdenhet med tvangsbruk.

Momenter i en helhetsvurdering

- **Hvor lenge vedkommende har blitt behandlet uten eget samtykke.**

Er pasienten optimalt behandlet, slik at det kun dreier seg om vedlikeholdsbehandling, bør vedkommende på et tidspunkt «få prøve seg» uten legemidler. Dette også for å prøve hvorvidt behandlingen kan baseres på frivillighet.

Utfall av klagebehandlingen i 2014

Rogaland: 82 vedtak overprøvd

- **57 vedtak stadfestet**
- **23 vedtak opphevet, sendt tilbake for ny vurdering (29 %)**

Utfall av klagebehandlingen i 2015

Foreløpige tall pr. 03.09.2015

Rogaland: 43 vedtak overprøvd

- **37 vedtak stadfestet**
- **6 vedtak opphevet (16 %)**

Har pasienter som er tvangsinnlagte rett til fritt sykehusvalg?

Pasient og brukerrettighetsloven § 2-4

Utgangspunkt:

«Pasienten har rett til å velge på hvilket sykehus, distriktpsikiatrisk senter, privat radiologisk institusjon eller institusjon som tilbyr tverrfaglig spesialisert behandling for rusmiddelmissbruk, eller behandlingssted i en slik institusjon, behandlingen skal foretas.»

«Pasienten kan ikke velge behandlingsnivå»

Har pasienter som er tvangsinnlagte rett til fritt sykehusvalg?

**Pasient og brukerrettighetsloven § 2-4 tredje
ledd:**

**«For pasienter under tvungen observasjon eller
tvungent psykisk helsevern etter psykisk
helsevernloven kapittel 3, gjelder ikke retten etter
første ledd dersom dette vil være uforsvarlig eller i
betydelig grad er egnet til å svekke formålet med det
tvungne vernet.»**

